

4. Зверева О.В. Деякі аспекти судового захисту прав необмеженого кола споживачів / О.В. Зверева // Часопис Академії адвокатури України. – №1 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www/ aau/edu/ua/ up/ docs/conf141207/zvereva.pdf>.

Вікторія Сергіївна Колос – студентка IV курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Катерина Сергіївна Науменко** – заступник директора – начальник відділу навчально-методичної роботи Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ПРОБЛЕМИ ПОРЯДКУ РОЗКРИТТЯ БАНКАМИ ІНФОРМАЦІЇ, ЯКА МІСТИТЬ БАНКІВСЬКУ ТАЄМНИЦЮ

Актуальність і важливість теми порядку розкриття банківської таємниці складно переоцінити. Правильне застосування правових норм, що регулюють порядок такого розкриття, необхідно як для працівників банків, так і для всіх інших осіб, які мають на меті отримати доступ до зазначеної інформації.

За своїм правовим режимом банківська таємниця відноситься до таємної інформації з обмеженим доступом, розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству й державі.

На сьогодні порядок розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, на законодавчому рівні визначається нормами Цивільного Кодексу, Законом України «Про банки і банківську діяльність», «Правилами зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці», а також іншими спеціальними законами та нормативно-правовими актами України.

Виходячи з ч. 1 ст. 60 Закону України «Про банки і банківську діяльність», банківською таємницею є інформація щодо діяльності та фінансового стану клієнта, яка стала відомою банку у процесі обслуговування клієнта та взаємовідносин з ним чи третіми особам при наданні послуг банку.

Розкриття банківської таємниці може відбуватись у двох формах:

1) адміністративній – здійснюється на вимогу компетентних осіб, зазначених у законі, безпосередньо банком і без попереднього звернення до суду;

2) судовій – здійснюється банком, але за рішенням суду.

При спробі отримання інформації, що становить банківську таємницю, у порядку окремого провадження заявник повинен враховувати кілька обставин.

По-перше, заявник повинен належним чином обґрунтувати свої вимоги.

По-друге, така заява обов'язково не повинно ґрунтуватися на суперечці, яка має розглядатися в порядку позовного провадження.

У разі недотримання таких процесуальних вимог заявником в першому випадку – заявнику буде відмовлено в задоволенні заяви, в другому – заяву взагалі буде залишено без розгляду.

При зверненні до суду в порядку окремого провадження в ретельному дослідженні потребує сам суб'єкт звернення. Системно аналізуючи положення ст. 287 Цивільного процесуального кодексу України та роз'яснення, надані в постанові Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 10 від 30.09.2011 р. «Про судову практику у цивільних справах про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб», можна зробити висновок, що суб'єктом такого звернення можуть бути не тільки особи, визначені в ст. 62 Закону, але також інші фізичні або юридичні особи (непередбачений в ст. 62 Закону) без спеціальних повноважень, наданих їм законодавством.

Як свідчить численна судова практика, найчастіше суб'єктом звернень в зазначеному порядку є органи державної виконавчої служби, органи виконавчої влади, що реалізують державну податкову політику, Антимонопольний комітет України і т. д.

У разі отримання доступу до банківської таємниці в рамках судової справи, яке вже знаходиться на розгляді, слід належним чином обґрунтувати свої вимоги і довести суду неможливість самостійно подати такі документи або інформацію. У такій ситуації заявник може отримати інформацію під грифом «банківська таємниця» за своїм клопотанням шляхом витребування доказів як в цивільному, господарському, так і адміністративному процесі.

Цікаво, що процедура витребування доказів, передбачена вищезазначеними процесуальними кодексами, не містить порядку доступу заявників до банківської таємниці, а лише надає одній із сторін судового процесу право витребувати докази у разі неможливості їх отримання. Однак, виходячи з приписів Закону України «Про банки і банківську діяльність» та Правил збереження, захисту, використання та розкриття банківської таємниці, затверджених постановою Національного банку України № 267 від 14.07.2006 р., інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить банківську таємницю, розкривається банками, в тому числі і за рішенням суду. Тобто в зазначених нормативно-правових актах законодавцем чітко не окреслено порядок надання доступу до охоронюваної законом таємниці, а лише визначені підстави її розкриття банком.

На окрему увагу заслуговує питання відповідальності винних осіб за надання інформації, що становить банківську таємницю, з порушенням

приписів законодавства. Наслідком такого порушення може бути залучення останніх до цивільної, адміністративної або навіть кримінальної відповідальності.

Не слід забувати, що існують також заходи впливу, що застосовуються Національним банком України безпосередньо до банків у разі порушення його нормативно-правових актів, у тому числі правового режиму банківської таємниці (ст. 73 Закону України «Про банки і банківську діяльність», п. 9.1, 9.20 Положення про застосування Національним банком України заходів впливу, затвердженого постановою № 346 Національного банку України від 17.08.2012 р).

Отже, треба зазначити, що розкриття інформації, що містить банківську таємницю, є складною сукупністю процесуальних дій різних суб'єктів. Розкриття такої інформації, як правило, здійснюється в межах адміністративного або судового процесу та обмежене виключно тим обсягом, що є необхідний для встановлення певного юридичного факту. Законодавство у сфері регулювання розкриття такої інформації, незважаючи на певні недоліки, спрямоване на захист приватної інформації клієнтів банку через встановлення імперативних норм-обмежень щодо розкриття такої інформації.

Ірина Ігорівна Кривошлик – студентка I курсу факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Лариса Василівна Красицька – професор кафедри
*цивільного права та процесу Харківського національного університету
внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент*

«ЛЕЖАЧА» СПАДЩИНА У СПАДКОВОМУ ПРАВІ

Актуальність розгляду проблемних питань так званої «лежачої спадщини» обумовлена тим, що право на прийняття спадщини є суб'єктивним правом кожної особи, змістом якого є альтернативна можливість прийняти спадщину чи відмовитися від прийняття спадщини. Проте у будь-якому разі відповідно до ч. 5 ст. 1268 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року (далі – ЦК України) незалежно від часу прийняття спадщини вона належить спадкоємцеві з часу відкриття спадщини. У той же час згідно зі ч. 1 ст. 1296 ЦК України спадкоємець, який прийняв спадщину, може одержати свідоцтво про право на спадщину. Отже, із зазначеного вище можна зробити висновок, що спадкоємець, який прийняв спадщину, може одержати свідоцтво про право на спадщину в будь-який час. Крім того, згідно з ч. 1 ст. 1297 ЦК України спадкоємець, який прийняв спадщину, у складі якої є нерухоме майно, зобов'язаний звернутися до нотаріуса або в сільських населених пунктах – до уповноваженої на це посадової особи відповідного органу